

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 1.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.1.48>

УДК 336.5

О. В. Вакун,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри управління та адміністрування,
Івано-Франківський навчально-науковий інституту менеджменту
Західноукраїнського національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7774-7204>*

М. І. Готич,

*к. філ. н., ст.викладач кафедри управління та адміністрування,
Івано-Франківський навчально-науковий інституту менеджменту
Західноукраїнського національного університету
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3499-917X>*

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

O. Vakun,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Ivano-Frankivsk Educational and Scientific Institute of Management,
West Ukrainian National University*

M. Hotych

*PhD in Economics, Associate Professor,
Ivano-Frankivsk Educational and Scientific Institute of Management,
West Ukrainian National University*

THE INVESTMENT POTENTIAL OF UKRAINE'S ECONOMY IN THE POST-WAR PERIOD: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

Відновлення економіки України після війни є ключовим чинником її сталого розвитку, соціальної стабільності та інтеграції до світового економічного простору, що потребуватиме великого обсягу ресурсів, головним з яких є інвестиції. Інвестиції відіграють важливу роль у цьому процесі, оскільки вони є джерелом капіталу, технологій та інновацій, необхідних для відбудови країни. Валових внутрішніх інвестицій в українській економіці недостатньо внаслідок девальвації гривні, інфляції, зменшення ВВП, зменшення реальних доходів населення та бізнесу, зменшення валових заощаджень. Ключовим драйвером відновлення економіки мають бути іноземні інвестиції. Для реалізації політики залучення іноземних інвестицій необхідно забезпечити сприятливий інвестиційний клімат. Під інвестиційним кліматом слід розуміти сукупність політико-правових, економічних та інституційних умов країни, що впливають на рішення інвесторів про вкладення коштів в економіку. З метою формування сприятливого інвестиційного клімату було окреслено виклики та можливості інвестиційного потенціалу економіки України. Для реалізації інвестиційного потенціалу і формування сприятливого інвестиційного клімату необхідно подолати такі виклики: провести судову реформу та очистити судову гілку влади від недобросовісних суддів; зменшити рівень інфляції, забезпечити повернення до інфляційного таргетування, відновлення плаваючого валютного курсу; уникнути пастки імпортно-орієнтованої економіки; подолати непередбачувані наслідки інтенсивності, тривалості та масштабів бойових дій та терористичних атак. Разом з тим необхідно реалізувати порівняльні переваги української економіки, які полягають у наступному: багаті природні ресурси, зокрема і родючі ґрунти; вихідне географічне положення на перетині логістичних каналів та ланцюгів постачання; наявність висококваліфікованих ІТ фахівців, які теж можуть стати драйвером економічного відновлення; осучаснення та гармонізація законодавчої бази для спрощення відкриття та ведення бізнесу в тому числі іноземцями; перспектива членства України в ЄС та НАТО.

The recovery of Ukraine's economy after the war is a key factor in its sustainable development, social stability and integration into the global economic space, which will require a large amount of resources, the main of which are investments. Investment plays an important role in this process as it provides the capital, technology and innovation needed to rebuild the country. Gross domestic investments in the Ukrainian economy are insufficient due to the devaluation of the hryvnia, inflation, a decrease in GDP, a decrease in real incomes of the population and businesses, and a decrease in gross savings. Foreign investments should be the key driver of economic recovery. To implement the policy of attracting foreign investments, it is necessary to ensure a favorable investment climate. The investment climate should be understood as a set of political, legal, economic and institutional conditions of the country that influence the decision of investors to invest in the economy. In order to create a favorable investment climate, the challenges and opportunities of the investment potential of the Ukrainian economy were outlined. In order to realize the investment potential and create a favorable investment climate, it is necessary to overcome the following challenges: carry out judicial reform and cleanse the judicial branch of power from unscrupulous judges; reduce the level of inflation, ensure a return to inflation targeting, restoration of a floating exchange rate; avoid the trap of import-oriented economy; to overcome the unforeseen consequences of the intensity, duration and scale of hostilities and terrorist attacks. At the same time, it is necessary to realize the comparative advantages of the Ukrainian economy, which are as follows: rich natural resources, in particular, fertile soils; initial geographical position at the intersection of logistics channels and supply chains; availability of highly qualified IT specialists, who can also become a driver of economic recovery; modernization and harmonization of the legislative framework to simplify opening and conducting business, including by foreigners; the perspective of Ukraine's membership in the EU and NATO.

Ключові слова: *інвестиційний потенціал; інвестиційний клімат, економічне відновлення.*

Keywords: *investment potential; investment climate, economic recovery.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливим науковими чи практичними завданнями. Післявоєнна відбудова економіки України є важливим питанням, яке актуальне вже зараз. Економічним процесам властиве відтермінування ефектів у часі, тому вже зараз необхідно розробляти політики економічної відбудови нашої держави. Одним із ключових елементів відбудови є інвестиції. Зменшення ВВП на 30% та зростання рівня безробіття внаслідок війни призвели до того, що валові приватні внутрішні інвестиції знаходитимуться на низькому рівні та не зможуть стати драйвером розбудови економіки. Тому необхідно зосередити увагу на залученні зовнішніх інвестицій. Україна має можливість сформувати такий інвестиційний клімат, який стане привабливим для інвесторів з усього світу і забезпечить реалізацію інвестиційного потенціалу вітчизняної економіки. Саме цьому питанню присвячене дане дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різним питанням післявоєнної відбудови економіки України присвячені дослідження багатьох вчених, які розглядали важливі питання, зокрема: особливості капіталоутворення та інвестування (Небрат В., Корніяка О. [4], Позднякова Л.О., Гулай О.С. [6], Нечитайло В.В. [5]), напрямках розвитку економіки після війни (Олешко А.А., Ольшанська О.В., Будякова О.Ю., Бебко С.В. [2]), функціонування державного сектору економіки під час війни (Борщевський В., Чех М. [1]). Вплив на війни на економіку розкрито у дослідженнях KPMG [14], а вплив війни в Україні на світову економіку та окремі ринки розкрито у дослідженнях Guénette J.-D., Kenworthy P. and Wheeler C. [11], CES [16], Nikolaychuk S. [15], CEPR [9], Balbaa M. [7], Khudaykulova M., Yuanqiong H., Khudaykulov A. [13], United Nations [10], Cárdenas M., Hernández A. [8]. Вказані дослідження свідчать про глобальний вплив війни в Україні, але актуальним є питання не лише її наслідків, але і стратегії вирішення проблем, що вказані у дослідженнях. Для цього необхідно закінчити війну та

відбудувати економіку України, що свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Мета статті. Метою статті є дослідження інвестиційного потенціалу економіки України у післявоєнний період та факторів, що впливають на нього з метою забезпечення реалізації інвестиційного потенціалу вітчизняної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інвестиційний клімат, як передумова реалізації інвестиційного потенціалу, є загальновідомим поняттям і в цьому дослідженні ми не будемо присвячувати увагу його дефініціям. Зазначимо лише, що під інвестиційним кліматом ми розуміємо сукупність політико-правових, економічних та інституційних умов країни, що впливають на рішення інвесторів про вкладення коштів в економіку. Таке розуміння дозволяє нам зосередити увагу на основних групах факторів інвестиційного клімату, а саме: політико-правові, економічні та інституційні.

Політико-правові фактори включають в себе правову базу країни, рівень захисту прав власності, а також стабільність політичної ситуації. Правова база повинна забезпечувати стабільність правил гри для всіх учасників ринку, що дозволить інвесторам оцінювати ризики та здійснювати довгострокові інвестиції. Рівень захисту прав власності також є важливим чинником інвестиційного клімату. Інвестори повинні мати гарантії на свої інвестиції та можливість захисту своїх прав в разі конфлікту з державою або іншими учасниками ринку. Стабільність політичної ситуації також має безпосередній вплив на інвестиційний клімат. Нестабільність та невизначеність в політичній сфері можуть спричинити негативний вплив на економіку та зменшити інтерес інвесторів до країни.

Економічні фактори включають в себе стан економіки країни, рівень інфляції, ставки податків та інші фактори, які впливають на економічну діяльність. Стан економіки має безпосередній вплив на можливості для розвитку бізнесу та створення нових робочих місць, тому є важливим фактором, який враховують інвестори при прийнятті рішення про вкладення

коштів в економіку країни. Ставки податків також важливі для інвесторів, оскільки вони впливають на прибутковість бізнесу та рентабельність інвестицій. Низькі ставки податків можуть збільшити інтерес інвесторів до країни та збільшити їхні інвестиції.

Інституційні фактори включають в себе рівень розвитку фінансового сектору, ефективність державних інституцій, які займаються регулюванням економічних процесів. Передбачуваність державної політики в частині регулювання економічних процесів, податкової політики та ефективність судової системи є ключовими індикаторами інституційних факторів інвестиційного клімату.

Україна не перша країна, яка стикається із проблемою післявоєнного відновлення. Найбільш близький в часовому та цивілізаційному вимірах є приклад Грузії, яка після воєнного вторгнення росії також була змушена відновлювати свою економіку. Приклад відновлення інвестиційного клімату в Грузії може допомогти виявити основні проблеми, які будуть характерні для України.

Залежність Грузії від інших країн щодо природного газу та електроенергії ставить в залежить економіку країни від найбільших постачальників. Тому актуальним питанням є диверсифікація джерел постачання природного газу та електроенергії. Для стимулювання притоку інвестицій в Грузії було прийнято Закон про заохочення та гарантії інвестицій, але зберігалась велика невизначеність щодо об'єктивності та справедливості суддів як у нижчих, так і у вищих судах [12]. Проблема полягала у тому, що зберігалися великі ризики нехтування правами власності у судах, а судді часто надавали преференції вітчизняним, а не іноземним компаніям при вирішенні суперечок. Таким чином, хоч нормативна база і була сформована, на практиці вона не вирішувала ті проблеми, які мала б усунути. Варто зазначити, що без проведення судової реформи та очищення судової гілки влади від недобросовісних суддів така сама проблема може бути і в Україні (рис. 1).

Рис. 1. Виклики та можливості реалізації інвестиційного потенціалу України

Інша проблема, яка зазвичай змушує іноземні компанії побоюватися інвестування в країну, - це інфляція. Ця проблема була актуальна для Грузії, а також буде актуальна і для України після закінчення війни. Складність тут полягає в тому, що надходження прямих іноземних інвестицій може саме по собі призвести до підвищення рівня цін, що мало місце в Грузії. Приїжджаючи в Грузію, іноземні власники бізнесу купували грузинські ларі, щоб вести тут свій бізнес, таким чином спричиняючи підвищення курсу ларі. Потім Національний банк Грузії купував надлишок іноземної валюти, накопичуючи свої міжнародні резерви, і продавав ларі, що призвело до інфляції. Мотив центрального банку полягає в тому, щоб пом'якшити наслідки подорожчання ларі та запобігти його ще більшому зростанню; однак результати виявились іншими. Зростання реального обмінного курсу, спричинене підвищенням номінального обмінного курсу, завдало шкоди грузинському експорту.

Наразі інфляція в Україні є контрольованою і Національний банк України продовжує її контролювати. У грудні 2022 інфляція в Україні становили

26,6% [3]. Проте ситуація значною мірою залежить від наявних резервів центрального банку, які забезпечуються міжнародною фінансовою допомогою. За умови, що фінансова допомога запланована на 2023 рік буде надана в повному обсязі, а також буде продовжуватися після закінчення війни, то Національний банк України зможе забезпечити повернення до режиму інфляційного таргетування у найближчі роки.

При оцінці інвестиційного потенціалу важливе значення відіграє також експортно-орієнтована політика розвитку економіки. Емпіричні дослідження показали, що прямі іноземні інвестиції дають набагато кращі результати в експортно-орієнтованих економіках, ніж в імпоротно-орієнтованих економіках. Таким чином, підписання угод про вільну торгівлю з іншими країнами, особливо з членами ЄС, було життєво важливим для Грузії з точки зору залучення більше прямих іноземних інвестицій до країни. В цьому аспекті Україна має переваги у формі підписаної і діючої Угоди про асоціацію. Таким чином, бар'єри на вихід найближчих країн партнерів мінімізовані. А враховуючи, що ЄС був головним торговельним партнером України до початку війни, то можемо позитивно дивись у майбутнє в контексті розвитку торговельних потоків.

Внаслідок війни обсяг іноземних інвестицій скорочується, що спричиняє поглиблення таких негативних тенденцій як безробіття та зменшення внутрішнього попиту. Крім того, варто враховувати руйнування фізичної інфраструктури та ускладнення постачання ресурсів. Після закінчення війни ці проблеми одразу не зникнуть і знадобиться певний час на їх вирішення.

Разом з тим, вплив війни на формування післявоєнного інвестиційного клімату багато в чому залежить від інтенсивності, тривалості та масштабів бойових дій. Припускаємо, що залучення іноземних інвестицій в проекти на тих територіях, які не перебували під окупацією або на яких не було активних бойових дій, буде простішим. Що стосується територій, які були в окупації та на яких проходили бойові дії, то залучити іноземні інвестиції буде неможливо без активної участі держави по відновленню цих територій.

Основні виклики для залучення інвестицій спостерігатимуться у галузях з високою інтенсивністю основного капіталу, а також у галузях, орієнтованих на внутрішнє споживання, особливо на ринку послуг.

За деякими оцінками, прямі іноземні інвестиції починають зростати приблизно через три роки після закінчення масштабних військових конфліктів. Варто зауважити, що не існує досліджень, які б розглядали тенденції прямого іноземного інвестування у країнах із замороженими конфліктами або гібридними конфліктами, тому доволі складно оцінювати можливі ризики та можливості саме для України. Проте, тенденції та динаміка міжнародно фінансової та військової допомоги Україні у 2023 році дозволяють припускати, що активна фаза бойових дій закінчиться у 2023 році. По закінченню активних військових дій розпочнеться відбудова інфраструктури, яка була зруйнована під час окупації. Пошкоджена інфраструктура на підконтрольних Україні територіях вже відновлюється.

Крім того, в Україні зберігаються ті позитивні тенденції сприятливого інвестиційного клімату, які були ще до війни, а окремі з них можна буде посилити після закінчення воєнних дій. Одним з головних факторів сприятливого інвестиційного клімату України є природні ресурси. Основним природним ресурсом є родючі ґрунти, що забезпечують багато країн Азії та Африки зерном. Особливо гостро проблема забезпечення світового ринку зерном постала під час блокади українських портів та неможливості експорту продукції морським шляхом. Крім того, Україна має ряд сировинних ресурсів, які вважаються критичними, включаючи літій, кобальт, графіт і цирконій.

Вигідне географічне положення України також зберігається і буде продовжувати відігравати важливу роль у функціонуванні транспортних коридорів та ланцюгів постачання товарів на нашому континенті. Крім того, існують перспективи відновлення річкового транспортного сполучення для покращення транспортної інфраструктури нашої держави. Це забезпечить зростання обсягів перевезень та зменшення їх вартості на території України.

Україна може бути привабливою для інвесторів завдяки наявності висококваліфікованих ІТ-фахівців та інженерів, що дозволяє забезпечити високу якість продуктів та послуг. Українські ІТ фахівці працюють у таких компаніях, як Google, Boeing і Oracle. Україна також має великий економічний потенціал. Незважаючи на низькі результати в останні 30 років, країна має можливість здійснити значний прорив у економічному розвитку. Внаслідок війни, бюджетний дефіцит України складає понад 35%, що створює безпрецедентні можливості для інвесторів. Загалом, за заявою уряду України, потрібно 750 мільярдів доларів на відновлення країни та реалізацію 850 проектів між 2023 і 2032 роками. Тому інвестори мають можливість взяти участь в цих проектах та отримати високі прибутки, особливо в секторі переробки сільськогосподарської продукції.

Очікується, що після закінчення війни в Україні продовжиться осучаснення нормативного регулювання економічної діяльності. Будуть прийняті законодавчі документи, які гармонізують правила ведення бізнесу в Україні та ЄС. Результатом цього має стати спрощення відкриття та ведення бізнесу на умовах, що зрозумілі іноземним інвесторам.

Не можна оминати і фактор моральної солідарності інших країн відносно України. Післявоєнна відбудова економіки України носить об'єднуючий характер для всіх демократичних країн. Та солідарність, яка спостерігається у постачанні зброї має зберігатися і при післявоєнній відбудові економіки нашої країни.

Позитивні сигнали для інвесторів транслює комунікація української влади з представниками ЄС та НАТО. Перспектива членства України в цих об'єднаннях є потужним сигналом для потенційних інвесторів про швидкі перспективи відновлення економіки. Членство у ЄС забезпечить підвищення якості державних інституцій, до яких має бути довіра для залучення іноземних інвестицій. Членство в НАТО, в свою чергу, є гарантією мінімізації ризиків повторення військових дій. Все це разом створює

позитивні перспективи для формування інвестиційного клімату української економіки.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Під час активної фази війни економіка України значно постраждала і для її відновлення необхідним є сприятливий інвестиційний клімат. Основними викликами для формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні після закінчення війни на нашу думку є: необхідність проведення судової реформи та очищення судової гілки влади від недобросовісних суддів; необхідність стримування інфляції після відновлення плаваючого валютного курсу; уникнення пастки імпорто-орієнтованої економіки; непередбачувані наслідки інтенсивності, тривалості та масштабів бойових дій та терористичних атак.

Україна і після закінчення війни збереже свої порівняльні переваги для розміщення іноземних інвестицій, які і стануть її можливостями: багаті природні ресурси, зокрема і родючі ґрунти; вихідне географічне положення на перетині логістичних каналів та ланцюгів постачання; наявність висококваліфікованих ІТ фахівців, які теж можуть стати драйвером економічного відновлення; осучаснення та гармонізація законодавчої бази для спрощення відкриття та ведення бізнесу в тому числі іноземцями; перспектива членства України в ЄС та НАТО.

Література

1. Борщевський В., Чех М. Проблеми функціонування та перспективи розвитку державного сектору України в умовах воєнного стану: економічні та етичні аспекти / *Трансформація національної, закордонної моделей економічного розвитку та законодавства в умовах воєнного часу*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ВНУ ім. Лесі Українки, (27-29 червня 2022 року), м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф». 2022. 418 с.

2. Олешко А.А., Ольшанська О.В., Будякова О.Ю., Бебко С.В. Напрями розвитку біоекономіки в перспективі післявоєнного відновлення України.

Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія «Економіка та менеджмент». 2022. № 28. С. 18–28.

3. Національний банк України. Коментар Національного банку щодо рівня інфляції у 2022 році. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-u-2022-rotsi> (дата звернення: 09.01.2025).

4. Небрат, В., Корніяка, О. (2022). Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. *Grail of Science*. 2022. (16), С. 31–34. URL: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.001> (дата звернення: 09.01.2025).

5. Нечитайло В.В. Заходи щодо створення сприятливого інвестиційного клімату у сільському господарстві України у післявоєнний період. *Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції «Капіталізація аграрних підприємств та їх інвестиційне забезпечення», присвяченої 85 річчю з дня народження доктора економічних наук, професора, член-кореспондента НААН Гліба Макаровича Підлісецького (8 вересня 2022 р.)* URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u349/zbirnik_tez_iae.pdf#page=146 (дата звернення: 09.01.2025).

6. Позднякова Л.О., Гулай О.С. Особливості залучення інвестицій в залізничний транспорт України в післявоєнний період. *Міжнародна транспортна інфраструктура, індустріальні центри та корпоративна логістика: матеріали 18-ї науково-практичної міжнародної конференції (2-3 червня 2022 р.)*. Харків: УкрДУЗТ, 2022. С. 172-174.

7. Balbaa M. The Impacts of Russian-Ukrainian War on the Global Economy. *ICFNDS*. 2022. DOI: 10.13140/RG.2.2.14965.24807 (дата звернення: 09.01.2025).

8. Cárdenas M., Hernández A. The Economic Impact of the War in Ukraine on Latin America and the Caribbean. *UNDP LAC PDS*. No. 29. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/PDS-Number29%20Ucrania%20EN.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).

9. Global Economic Consequences of the War in Ukraine Sanctions, Supply Chains and Sustainability. URL: <https://cepr.org/system/files/publication-files/172987->

[global_economic_consequences_of_the_war_in_ukraine_sanctions_supply_chains_and_sustainability.pdf](#) (дата звернення: 09.01.2025).

10. Global Impact of war in Ukraine on food, energy and finance systems. URL: <https://news.un.org/pages/wp-content/uploads/2022/04/UN-GCRG-Brief-1.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).

11. Guénette J.-D., Kenworthy P., Wheeler C. Implications of the War in Ukraine for the Global Economy. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/5d903e848db1d1b83e0ec8f744e55570-0350012021/related/Implications-of-the-War-in-Ukraine-for-the-Global-Economy.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).

12. Kbiltsetskhlashvili T. Investment Climate of Georgia after “Rose Revolution”: Recent Improvements and New Challenges. *IBSU Scientific Journal*. 2008. No 2(2). P. 47-86. URL: <https://www.econstor.eu/obitstream/10419/54622/1/64422942X.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).

13. Khudaykulova M., Yuanqiong H., Khudaykulov A. Economic Consequences and Implications of the Ukraine-Russia War. *International Journal of Management Science and Business Administration*. 2022. Vol. 8. Issue 4. P. 44-52. DOI: 10.18775/ijmsba.1849-5664-5419.2014.84.1005 (дата звернення: 09.01.2025).

14. KPMG. Post-war Reconstruction: Case Studies. URL: <https://kpmg.com/ua/en/home/insights/2022/12/post-war-reconstruction-of-economy-case-studies.html> (дата звернення: 09.01.2025).

15. Nikolaychuk S. Ukraine's economy and the prospects for its recovery. *The 10th NBP Annual Flagship Conference on the Future of the European Economy (CoFEE)*, 21 October 2022. URL: <https://www.bis.org/review/r221201c.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).

16. Ukrainian economy in war times: looking for a new equilibrium. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/ENG-Ukrainian-economy-in-war-times-June.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).

References

1. Borshchevskyi, V. and Chekh, M. (2022), "Problems of functioning and prospects of development of the public sector of Ukraine under martial law: economic and ethical aspects", *Transformatsiia natsionalnoi, zakordonnoi modelei ekonomichnoho rozvytku ta zakonodavstva v umovakh voiennoho chasu: materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii VNU im. Lesi Ukrainky* [Transformation of national, foreign models of economic development and legislation in wartime: materials of the III International Scientific and Practical Conference of the VNU named after Lesya Ukrainka], SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia "Volynpolihraf", Lutsk, Ukraine.
2. Oleshko, A.A. Olshanska, O.V. Budiakova, O.Yu. and Bebko, S.V. (2022), "Directions of development of bioeconomy in the perspective of post-war recovery of Ukraine", *Problemy innovatsiino-investytsiinoho rozvytku. Seriya: Ekonomika ta menedzhment*, vol. 28, pp. 18-28.
3. National Bank of Ukraine (2023), "Comment of the National Bank on the inflation rate in 2022", available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/komentar-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-inflyatsiyi-u-2022-rotsi> (Accessed 25 Dec 2024).
4. Nebrat, V. and Korniiaka, O. (2022), "Peculiarities of mechanisms of capital formation and investment in Ukraine as a factor of financial risks in conditions of war and the post-war period", *Grail of Science*, vol. 16, pp. 31-34. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.001>
5. Nechytailo, V.V. (2022), "Measures to create a favorable investment climate in agriculture of Ukraine in the post-war period", *Zbirnyk tez Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Kapitalizatsiia ahrarnykh pidpriemstv ta yikh investytsiine zabezpechennia», prysviachenoï 85 richchiu z dnia narodzhennia doktora ekonomichnykh nauk, profesora, chlen-korespondenta NAAN Hliba Makarovycha Pidlisetskoho* [Collection of abstracts of the All-

Ukrainian scientific and practical conference "Capitalization of agricultural enterprises and their investment support", dedicated to the 85th anniversary of the birth of Doctor of Economics, Professor, Corresponding Member of the NAAS Glib Makarovych Pidlisetsky], available at: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u349/zbirnik_tez_iae.pdf#page=146 (Accessed 25 Dec 2024).

6. Pozdniakova, L.O. and Hulai, O.S. (2022), "Peculiarities of attracting investments in railway transport of Ukraine in the post-war period", *Mizhnarodna transportna infrastruktura, industrialni tsentry ta korporativna lohistyka : materialy 18-yi naukovo-praktychnoi mizhnarodnoi konferentsii* [International transport infrastructure, industrial centers and corporate logistics: materials of the 18th scientific and practical international conference], UkrDUZT, Kharkiv, Ukraine, pp. 172-174.

7. Balbaa, M. (2022), "The Impacts of Russian-Ukrainian War on the Global Economy", *ICFNDS '22, December 15*, DOI: 10.13140/RG.2.2.14965.24807

8. Cárdenas, M. and Hernández, A. (2022), "The Economic Impact of the War in Ukraine on Latin America and the Caribbean", *UNDP LAC PDS*, vol. 29, available at: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/PDS-Number29%20Ucrania%20EN.pdf> (Accessed 25 Dec 2024).

9. CEPR Press (2022), "Global Economic Consequences of the War in Ukraine Sanctions, Supply Chains and Sustainability", available at: https://cepr.org/system/files/publication-files/172987-global_economic_consequences_of_the_war_in_ukraine_sanctions_supply_chains_and_sustainability.pdf (Accessed 25 Dec 2024).

10. UN (2022), "Global Impact of war in Ukraine on food, energy and finance systems", available at: <https://news.un.org/pages/wp-content/uploads/2022/04/UN-GCRG-Brief-1.pdf> (Accessed 25 Dec 2024).

11. Guénette, J.-D. Kenworthy, P. and Wheeler, C. (2022), "Implications of the War in Ukraine for the Global Economy", available at: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/5d903e848db1d1b83e0ec8f744e55570->

0350012021/related/Implications-of-the-War-in-Ukraine-for-the-Global-Economy.pdf (Accessed 25 Dec 2024).

12. Kbiltsetskhlashvili, T. (2008), “ Investment Climate of Georgia after “Rose Revolution”: Recent Improvements and New Challenges ”, *IBSU Scientific Journal*, vol. 2 (2), pp. 47-86, available at: <https://www.econstor.eu/obitstream/10419/54622/1/64422942X.pdf> (Accessed 25 Dec 2024).

13. Khudaykulova, M. Yuanqiong, H. and Khudaykulov, A. (2022), “Economic Consequences and Implications of the Ukraine-Russia War”, *International Journal of Management Science and Business Administration*, vol. 8, Issue 4, pp. 44-52. DOI: 10.18775/ijmsba.1849-5664-5419.2014.84.1005

14. KPMG (2022), “Post-war Reconstruction: Case Studies”, available at: <https://kpmg.com/ua/en/home/insights/2022/12/post-war-reconstruction-of-economy-case-studies.html> (Accessed 25 Dec 2024).

15. Nikolaychuk, S. (2022), “Ukraine's economy and the prospects for its recovery”, *The 10th NBP Annual Flagship Conference on the Future of the European Economy (CoFEE)*, 21 October 2022, available at: <https://www.bis.org/review/r221201c.pdf> (Accessed 25 Dec 2024).

16. CES (2022), “Ukrainian economy in war times: looking for a new equilibrium”, available at: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/ENG-Ukrainian-economy-in-war-times-June.pdf> (Accessed 25 Dec 2024).

Стаття надійшла до редакції 10.01.2025 р.